ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 15ης Δεκεμβρίου 2011 *

Στην υπόθεση C-191/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Cour de cassation (Γαλλία) με απόφαση της 13ης Απριλίου 2010, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Απριλίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Rastelli Davide e C. Snc

κατά

Jean-Charles Hidoux, υπό την ιδιότητα του δικαστικού εκκαθαριστή της εταιρείας Médiasucre international,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, M. Safjan, A. Borg Barthet, M. Ilešič και M. Berger (εισηγήτρια), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi
γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο J.-C. Hidoux, υπό την ιδιότητα του δικαστικού εκκαθαριστή της εταιρείας Médiasucre international, εκπροσωπούμενος από τον B. Kuchukian, δικηγόρο,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και B. Cabouat,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. M. Wissels και B. Koopman,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A.-M. Rouchaud-Joët και M. Wilderspin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ L 160, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρείας Rastelli Davide e C. Snc (στο εξής: Rastelli) και του Jean-Charles Hidoux, υπό την ιδιότητα του δικαστικού εκκαθαριστή της εταιρίας Médiasucre international (στο εξής: Médiasucre), με αντικείμενο την επέκταση στην πρώτη εταιρεία της διαδικασίας αφερεγγυότητας που κινήθηκε εις βάρος της δεύτερης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Σύμφωνα με την έκτη αιτιολογική του σκέψη, ο κανονισμός περιορίζεται σε «διατάξεις που διέπουν την αρμοδιότητα για την έναρξη διαδικασιών αφερεγγυότητας και τις δικαστικές αποφάσεις που απορρέουν άμεσα από τις διαδικασίες αφερεγγυότητας και έχουν στενή σχέση με αυτές.»

4 Το σχετικό με τη διεθνή δικαιοδοσία άρθρο 3 του κανονισμού ορίζει:

«1. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη. Για τις εταιρείες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κυρίων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

2. Όταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη ευρίσκεται σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατ' αυτού, μόνον εάν έχει εκεί εγκατάσταση. Η διαδικασία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

[...]»

5 Η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αναφέρει ότι «το κέντρο των κύριων συμφερόντων θα πρέπει να αντιστοιχεί στον τόπο όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του και, συνεπώς, είναι τόπος αναγνωρίσιμος από τους τρίτους».

6 Το σχετικό με το εφαρμοστέο δίκαιο άρθρο 4 του κανονισμού ορίζει:

«1. Εάν ο παρών κανονισμός δεν ορίζει άλλως, δίκαιο εφαρμοστέο στη διαδικασία αφερεγγυότητας και στα αποτελέσματά της είναι το δίκαιο του κράτους μέλους έναρξης της διαδικασίας [...]

[...]»

Το εθνικό δίκαιο

7 Η διαδικασία δικαστικής εκκαθαρίσεως διέπεται από τα άρθρα L. 640-1 και επόμενα του γαλλικού εμπορικού κώδικα. Όσον αφορά το αρμόδιο δικαστήριο για την έναρξη τέτοιας διαδικασίας, το άρθρο L. 641-1 του εν λόγω κώδικα παραπέμπει στο άρθρο L. 621-2 του ίδιου κώδικα το οποίο, κατόπιν της τροποποιήσεως του από τον νόμο 2005-845 της 26ης Ιουλίου 2005 περί προστασίας των επιχειρήσεων, όριζε:

«Αρμόδιο δικαστήριο είναι το tribunal de commerce εάν ο οφειλέτης είναι έμπορος ή είναι καταχωρισμένος στο répertoire des métiers (μητρώο επαγγελμάτων). Στις υπόλοιπες περιπτώσεις αρμόδιο είναι το tribunal de grande instance.

Η κινηθείσα διαδικασία μπορεί να επεκταθεί σε ένα η περισσότερα άλλα πρόσωπα σε περίπτωση συγχύσεως της περιουσίας τους με εκείνη του οφειλέτη ή σε περίπτωση εικονικού νομικού προσώπου. Για τον σκοπό αυτό, το tribunal που κίνησε την αρχική διαδικασία παραμένει αρμόδιο.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Με απόφαση της 7ης Μαΐου 2007, το tribunal de commerce της Μασσαλίας (Γαλλία) έθεσε υπό δικαστική εκκαθάριση τη Médiasucre, η καταστατική έδρα της οποίας ήταν στη Μασσαλία, και διόρισε δικαστικό εκκαθαριστή τον J.-C. Hidoux.

9 Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, ο J.-C. Hidoux ενήγαγε ενώπιον του ίδιου tribunal τη Rastelli, η καταστατική έδρα της οποίας ήταν στο Robbio (Ιταλία). Προβάλλοντας τη σύγχυση των περιουσιών των δύο εταιρειών, ζήτησε την επέκταση στη Rastelli της διαδικασίας εκκαθαρίσεως που είχε κινηθεί εις βάρος της Médiasucre.

10 Με απόφαση της 19ης Μαΐου 2008, το tribunal de commerce της Μασσαλίας έκρινε εαυτό αναρμόδιο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού, με την αιτιολογία ότι η Rastelli είχε την έδρα της στην Ιταλία και ουδεμία εγκατάσταση διέθετε στη Γαλλία.

11 Επιληφθέν ενδίκου μέσου περιοριζόμενου στην επίλυση ζητημάτων δικαιοδοσίας που άσκησε ο J.-C. Hidoux, το cour d'appel του Aix-en-Provence, με απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2009, μεταρρύθμισε την απόφαση της 19ης Μαΐου 2008 και κήρυξε αρμόδιο το tribunal de commerce της Μασσαλίας. Συναφώς, το cour d'appel έκρινε ότι το αίτημα του δικαστικού εκκαθαριστή δεν απέβλεπε στην έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας εις βάρος της Rastelli, αλλά στην επέκταση στην εν λόγω εταιρία της δικαστικής εκκαθαρίσεως που είχε ήδη κινηθεί εις βάρος της Médiasucre και ότι, δυνάμει του άρθρου L. 621-2 του εμπορικού κώδικα, αρμόδιο να αποφανθεί επί τέτοιου αιτήματος περί επεκτάσεως είναι το tribunal ενώπιον του οποίου κινήθηκε η αρχική διαδικασία.

12 Το Cour de cassation, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2009, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση ενάρξεως της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας οφειλέτη με απόφαση δικαστηρίου κράτους μέλους, το οποίο κρίνει ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη αυτού ευρίσκεται στο εν λόγω κράτος, αντιτίθεται ο κανονισμός [...] στην εφαρμογή από το δικαστήριο αυτό κανόνα του εθνικού του δικαίου ο οποίος του απονέμει τη διεθνή δικαιοδοσία να επεκτείνει τα αποτελέσματα της οικείας διαδικασίας σε εταιρία της οποίας η καταστατική έδρα ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, στηριζόμενο μόνον στη διαπίστωση περί συγχύσεως της περιουσίας του οφειλέτη με αυτή της εν λόγω εταιρίας;

2) Εάν το αίτημα περί επεκτάσεως των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αφερεγγυότητας πρέπει να θεωρηθεί ότι συνεπάγεται την έναρξη νέας διαδικασίας αφερεγγυότητας υπό την προϋπόθεση, προκειμένου να μπορεί να επιληφθεί του αιτήματος αυτού το δικαστήριο το οποίο κήρυξε την αρχική διαδικασία αφερεγγυότητας, ότι αποδεικνύεται ότι η εταιρία στην οποία ζητείται να επεκταθούν τα αποτελέσματα της εν λόγω διαδικασίας έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων της στο οικείο κράτος, μπορεί η απόδειξη αυτή να συνάγεται μόνον από τη διαπίστωση περί συγχύσεως των περιουσιών των δυο εταιρειών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

13 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί κατά πόσον ο κανονισμός έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους που κίνησε κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας εις βάρος εταιρείας, καθότι έκρινε ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων αυτής βρίσκεται στο εν λόγω κράτος, μπορεί, εφαρμόζοντας κανόνα του εσωτερικού του δικαίου, να επεκτείνει τη διαδικασία αυτή σε δεύτερη εταιρεία, η καταστατική έδρα της οποίας βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, στηριζόμενο αποκλειστικώς σε σύγχυση των περιουσιών των δύο αυτών εταιρειών.

14 Προκαταρκτικώς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο κανονισμός δεν περιέχει κανόνα περί αρμοδιότητας, τόσο σε δικαστικό όσο και σε νομοθετικό επίπεδο, που να αναφέρεται ρητώς στην —εξαιτίας συγχύσεως των περιουσιών— επέκταση μιας κινηθείσας σε ένα κράτος μέλος διαδικασίας αφερεγγυότητας σε εταιρεία έχουσα την καταστατική της έδρα σε άλλο κράτος μέλος.

15 Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη δικαιοδοσία, στο άρθρο 3 ο κανονισμός προβλέπει δύο μόνον κριτήρια που αντιστοιχούν σε δύο είδη διαφορετικών διαδικασιών. Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη, το οποίο για εταιρεία τεκμαίρεται ότι είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας, απονέμει δικαιοδοσία στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο αυτό βρίσκεται για την έναρξη μιας διαδικασίας που αποκαλείται «κύρια», η οποία παράγει καθολικά αποτελέσματα καθόσον εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη που βρίσκονται σε όλα τα κράτη μέλη στα οποία ισχύει ο κανονισμός. Δυνάμει της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου, η ύπαρξη εγκαταστάσεως του οφειλέτη επιτρέπει στα δικαστήρια του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η εν λόγω εγκατάσταση, να κινήσουν μια διαδικασία που αποκαλείται «δευτερεύουσα» ή «τοπική», της οποίας τα αποτελέσματα περιορίζονται στα περιουσιακά στοιχεία

του οφειλέτη που βρίσκονται στο έδαφος του τελευταίου κράτους (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 2ας Μαΐου 2006, C-341/04, Eurofood IFSC, Συλλογή 2006, σ. I-3813, σκέψη 28, και της 17ης Νοεμβρίου 2011, C-112/10, Zaza Retail, Συλλογή 2011, σ. I-11525, σκέψη 17).

16 Ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, τούτο εξαρτάται από τον προσδιορισμό του διεθνώς αρμοδίου δικαστηρίου. Πράγματι, όσον αφορά τόσο την κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας όσο και τη δευτερεύουσα ή τοπική, εφαρμοστέα στην εν λόγω διαδικασία αφερεγγυότητας και στα αποτελέσματά της είναι η νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου άρχισε η διαδικασία (βλ., συναφώς, απόφαση Eurofood IFSC, προπαρατεθείσα, σκέψη 33, και της 21ης Ιανουαρίου 2010, C-444/07, MG Probud Gdynia, Συλλογή 2010, σ. I-417, σκέψη 25).

17 Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που έχει το κριτήριο της δικαιοδοσίας, πρέπει επομένως να αναζητηθεί ποιο κριτήριο μπορεί να εφαρμοσθεί στην υπόθεση της κύριας δίκης.

18 Ως προς τούτο, προφανώς δεν υποστηρίχθηκε ότι η Rastelli διαθέτει στη Γαλλία εγκατάσταση υπό την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, ήτοι δομή που να έχει ορισμένη τουλάχιστον οργάνωση και ορισμένη σταθερότητα και να αποσκοπεί στην άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (βλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2011, C-396/09, Interedil, Συλλογή 2011, σ. I-9915, σκέψη 64). Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού.

19 Ως εκ τούτου, πρέπει να εξετασθεί μόνον το κατά πόσον είναι δυνατόν να βασισθεί στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού δικαιοδοσία για την εκδίκαση αγωγής με αίτημα την επέκταση μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας.

20 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού έχει την έννοια ότι απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια του κράτους μέλους, εντός του οποίου κινήθηκε διαδικασία

αφερεγγυότητας, για την εκδίκαση, επίσης, αγωγής που απορρέει άμεσα από την αρχική διαδικασία αφερεγγυότητας και συνδέεται στενά με αυτή, υπό την έννοια της έκτης αιτιολογικής σκέψης του κανονισμού (βλ. απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2009, C-339/07, Seagon, Συλλογή 2009, σ. I-767, σκέψεις 19 έως 21). Επομένως, πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί ως τέτοια αγωγή ένα αίτημα περί επεκτάσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας στηριζόμενο σε σύγχυση περιουσιών, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη.

21 Ο J.-C. Hidoux και η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η αγωγή με αίτημα την επέκταση της διαδικασίας αφερεγγυότητας εξαιτίας συγχύσεως των περιουσιών πρέπει να θεωρηθεί ως αγωγή που απορρέει άμεσα από την αρχική διαδικασία αφερεγγυότητας και συνδέεται στενά με αυτή. Προς στήριξη της απόψεώς τους προβάλλουν ότι μια τέτοια επέκταση, όπως προβλέπεται από το γαλλικό δίκαιο, που συνιστά το εφαρμοστέο δίκαιο στην αρχική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, δεν συνεπάγεται την έναρξη νέας διαδικασίας, η οποία είναι αυτοτελής σε σχέση με την αρχικώς κινηθείσα διαδικασία, αλλά έχει ως αποκλειστική συνέπεια την επέκταση των αποτελεσμάτων της αρχικής διαδικασίας σε μία άλλη οντότητα. Εξ αυτού συνάγουν ότι γαλλικό δικαστήριο που κίνησε κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας για μια εγκατεστημένη στη Γαλλία εταιρεία είναι εξίσου αρμόδιο να επεκτείνει τη διαδικασία σε μια άλλη εταιρεία που έχει την έδρα της σε άλλο κράτος μέλος.

22 Η άποψη αυτή βασίζεται, κατ' ουσίαν, στο επιχείρημα ότι, στο γαλλικό δίκαιο, η επέκταση μιας κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας δεν δημιουργεί νέα διαδικασία, αλλά εντάσσει απλώς στην ήδη κινηθείσα διαδικασία έναν πρόσθετο οφειλέτη του οποίου η περιουσία δεν μπορεί να διαχωριστεί από εκείνη του πρώτου οφειλέτη.

23 Πάντως, η διαδικαστική αυτή ενότητα δεν μπορεί να αναιρέσει το γεγονός ότι, όπως επισημαίνουν η Ολλανδική και η Αυστριακή Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η επέκταση της αρχικής διαδικασίας σε έναν πρόσθετο οφειλέτη, ο οποίος από νομικής απόψεως διακρίνεται από εκείνον τον οποίο αφορά η διαδικασία αυτή,

παράγει ως προς τον τελευταίο τα ίδια αποτελέσματα με την απόφαση περί ενάρξεως διαδικασίας αφερεγγυότητας.

24 Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται εξάλλου από την περίσταση ότι, όπως αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, παρότι η ενιαία διαδικασία δικαιολογείται από τη διαπίστωση ότι οι δύο οφειλέτες αποτελούν, εξαιτίας της συγχύσεως των περιουσιών τους, μια πραγματική ενότητα, η διαπίστωση αυτή δεν επηρεάζει τη νομική προσωπικότητα των δύο οφειλετών.

25 Το Δικαστήριο έχει όμως κρίνει ότι, στο πλαίσιο του εγκαθιδρυθέντος με τον κανονισμό συστήματος προσδιορισμού της αρμοδιότητας των κρατών μελών, υφίσταται ιδία δικαιοδοσία για κάθε οφειλέτη που συνιστά διακριτή από νομικής απόψεως οντότητα (προπαρατεθείσα απόφαση Eurofood IFSC, σκέψη 30).

26 Εξ αυτού πρέπει να συναχθεί ότι απόφαση που παράγει για μια νομική οντότητα τα ίδια αποτελέσματα με την απόφαση περί ενάρξεως κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνον από τα δικαστήρια του κράτους μέλους που είναι αρμόδια να κινήσουν τέτοια διαδικασία.

27 Ως προς τούτο, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού απονέμει, για την έναρξη τέτοιας διαδικασίας, αποκλειστική αρμοδιότητα στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του.

28 Ως εκ τούτου, η δυνατότητα ενός δικαστηρίου, το οποίο σύμφωνα με τη διάταξη αυτή ορίσθηκε αρμόδιο ως προς έναν οφειλέτη, να υποβάλει, κατ' εφαρμογή του εθνικού του δικαίου, μια άλλη νομική οντότητα σε διαδικασία αφερεγγυότητας εξαιτίας και μόνον της συγχύσεως των περιουσιών και χωρίς να εξετάσει πού βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων της εν λόγω οντότητας θα συνιστούσε καταστρατήγηση του συστήματος που εγκαθιδρύει ο κανονισμός. Τούτο θα συνεπαγόταν, ιδίως, κίνδυνο θετικών συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών, στην αποτροπή των οποίων απέβλεπε ακριβώς ο κανονισμός προκειμένου να

εξασφαλισθεί ενιαία μεταχείριση στις διαδικασίες αφερεγγυότητας στο εσωτερικό της Ένωσης.

29 Επομένως, στο πρώτο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους το οποίο κίνησε κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας εις βάρος εταιρείας καθότι έκρινε ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων αυτής βρίσκεται στο εν λόγω κράτος δεν μπορεί, εφαρμόζοντας κανόνα του εσωτερικού του δικαίου, να επεκτείνει τη διαδικασία αυτή σε δεύτερη εταιρεία έχουσα την καταστατική της έδρα σε άλλο κράτος μέλος, παρά μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της τελευταίας βρίσκεται στο πρώτο κράτος μέλος.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

30 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί κατά πόσον ο κανονισμός έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εταιρείας έχουσας την καταστατική της έδρα σε κράτος μέλος, η οποία ενάγεται προκειμένου να επεκταθούν σε αυτήν τα αποτελέσματα διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας σε άλλο κράτος μέλος εις βάρος άλλης εταιρείας εγκατεστημένης στο τελευταίο αυτό κράτος, η διαπίστωση και μόνον περί συγχύσεως των περιουσιών των εν λόγω εταιρειών επαρκεί ώστε να αποδειχθεί ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων της εταιρείας κατά της οποίας στρέφεται η προαναφερθείσα αγωγή βρίσκεται επίσης στο τελευταίο κράτος.

31 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού έννοια «κέντρο των κύριων συμφερόντων» του οφειλέτη αποτελεί έννοια αυτού του κανονισμού και, ως εκ τούτου, έχει αυτοτελή σημασία και πρέπει, συνεπώς, να της προσδίδεται ομοιόμορφη και ανεξάρτητη από τις εθνικές νομοθεσίες ερμηνεία (προπαρατεθείσες αποφάσεις Eurofood IFSC, σκέψη 31, και Interedil, σκέψη 43). Μολονότι ο κανονισμός δεν περιέχει ορισμό της έννοιας αυτής, το

περιεχόμενό της διασαφηνίζεται, πάντως, στη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, κατά την οποία «[τ]ο κέντρο των κύριων συμφερόντων θα πρέπει να αντιστοιχεί στον τόπο όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του και, συνεπώς, είναι τόπος αναγνωρίσιμος από τους τρίτους» (προπαρατεθείσες αποφάσεις Eurofood IFSC, σκέψη 32, και Interedil, σκέψη 47).

32 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού, κέντρο των κύριων συμφερόντων των εταιρειών τεκμαίρεται ότι είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας. Το τεκμήριο αυτό, καθώς και η αναφορά της δέκατης τρίτης αιτιολογικής σκέψης του κανονισμού στον τόπο διοίκησης των συμφερόντων, εκφράζουν τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να αναχθεί ο τόπος στον οποίο βρίσκεται η κεντρική διοίκηση της εταιρίας σε κριτήριο για τον προσδιορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας (προπαρατεθείσα απόφαση Interedil, σκέψη 48).

33 Σε σχέση με την ίδια αυτή αιτιολογική σκέψη, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη πρέπει να εντοπίζεται με γνώμονα αντικειμενικά και συγχρόνως αναγνωρίσιμα από τους τρίτους κριτήρια, προκειμένου να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου και να διασφαλίζεται η προβλεψιμότητα ως προς τον προσδιορισμό του δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία για την κίνηση της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας (προπαρατεθείσες αποφάσεις Eurofood IFSC, σκέψη 33, και Interedil, σκέψη 49).

34 Σε ό,τι αφορά εταιρεία, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, εάν τα όργανα διοικήσεως και ελέγχου της βρίσκονται στον τόπο της καταστατικής της έδρας, οι δε αποφάσεις για τη διαχείριση της εταιρείας αυτής λαμβάνονται, με τρόπο αναγνωρίσιμο από τους τρίτους, στον τόπο αυτό, ισχύει πλήρως το τεκμήριο που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (προπαρατεθείσα απόφαση Interedil, σκέψη 50).

35 Ανατροπή του τεκμηρίου αυτού είναι δυνατή εάν, από την άποψη των τρίτων, ο τόπος της κεντρικής διοίκησης της εταιρείας δεν βρίσκεται στην καταστατική της έδρα. Στην περίπτωση αυτή, το απλό τεκμήριο που προέβλεψε ο νομοθέτης της Ένωσης υπέρ της καταστατικής έδρας της εταιρείας αυτής μπορεί να ανατραπεί, μόνον

εφόσον υπάρχουν αντικειμενικά και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η πραγματική κατάσταση διαφέρει από εκείνη την οποία τεκμαίρεται ότι αντανακλά ο τόπος της καταστατικής έδρας (προπαρατεθείσες αποφάσεις Eurofood IFSC, σκέψη 34, και Interedil, σκέψη 51).

36 Τα στοιχεία αυτά πρέπει να εκτιμώνται σφαιρικώς, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτέρων περιστάσεων κάθε περιπτώσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Interedil, σκέψη 52).

37 Ως προς την περίπτωση του δεύτερου ερωτήματος, η οποία αφορά σύγχυση των περιουσιών δύο εταιρειών, από τις διευκρινίσεις που παρέσχε η Γαλλική Κυβέρνηση προκύπτει ότι, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί τέτοια κατάσταση, ο εθνικός δικαστής στηρίζεται σε δύο εναλλακτικά κριτήρια, αντλούμενα αντιστοίχως από την ύπαρξη συγχύσεως των λογαριασμών και από την ύπαρξη ασυνήθων οικονομικών σχέσεων μεταξύ των εταιρειών, όπως η εκούσια μεταφορά στοιχείων του ενεργητικού άνευ ανταλλάγματος.

38 Όπως επεσήμαναν τόσο η Γαλλική, η Ολλανδική και η Αυστριακή Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή, τέτοια στοιχεία είναι κατά κανόνα δύσκολα αναγνωρίσιμα από τους τρίτους. Επιπλέον, σύγχυση περιουσίων δεν συνεπάγεται απαραιτήτως ενιαίο κέντρο συμφερόντων. Πράγματι, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η οργάνωση μιας τέτοιας συγχύσεως από δύο κέντρα διοικήσεως και ελέγχου ευρισκόμενα σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη.

39 Επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εταιρείας έχουσας την καταστατική της έδρα σε κράτος μέλος, η οποία ενάγεται με αίτημα να επεκταθούν σε αυτήν τα αποτελέσματα διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας σε άλλο κράτος μέλος εις βάρος άλλης εταιρείας εγκατεστημένης στο τελευταίο αυτό κράτος, η διαπίστωση και μόνον περί συγχύσεως των περιουσιών των εν λόγω εταιρειών δεν επαρκεί ώστε να αποδειχθεί ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων της εταιρείας κατά της οποίας στρέφεται η εν λόγω αγωγή βρίσκεται επίσης στο τελευταίο κράτος. Προκειμένου να ανατραπεί

το τεκμήριο κατά το οποίο το κέντρο αυτό βρίσκεται στον τόπο της καταστατικής έδρας χρειάζεται απαραιτήτως σφαιρική εκτίμηση του συνόλου των σχετικών στοιχείων, ικανή να αποδείξει, κατά τρόπο αναγνωρίσιμο από τους τρίτους, ότι το πραγματικό κέντρο διοικήσεως και ελέγχου της εταιρείας την οποία αφορά η αγωγή με αίτημα την επέκταση βρίσκεται στο κράτος μέλος όπου κινήθηκε η αρχική διαδικασία αφερεγγυότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Ο κανονισμός (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους, το οποίο κίνησε κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας εις βάρος εταιρείας καθότι έκρινε ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων αυτής βρίσκεται στο εν λόγω κράτος, δεν μπορεί, εφαρμόζοντας κανόνα του εσωτερικού του δικαίου, να επεκτείνει τη διαδικασία αυτή σε δεύτερη εταιρεία, έχουσα την καταστατική της έδρα σε άλλο κράτος μέλος, παρά μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της τελευταίας βρίσκεται στο πρώτο κράτος μέλος.

2) Ο κανονισμός 1346/2000 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εταιρείας έχουσας την καταστατική της έδρα σε κράτος μέλος, η οποία ενάγεται με αίτημα να επεκταθούν σε αυτήν τα αποτελέσματα διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας σε άλλο κράτος μέλος εις βάρος άλλης εταιρείας εγκατεστημένης στο τελευταίο αυτό κράτος, η διαπίστωση και μόνον περί συγχύσεως των περιουσιών των εν λόγω εταιρειών δεν επαρκεί ώστε να αποδειχθεί ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων της εταιρείας κατά της οποίας στρέφεται η εν λόγω αγωγή βρίσκεται επίσης στο τελευταίο κράτος. Προκειμένου να ανατραπεί το τεκμήριο κατά το οποίο το κέντρο αυτό βρίσκεται στον τόπο της καταστατικής έδρας χρειάζεται απαραιτήτως σφαιρική εκτίμηση του συνόλου των σχετικών στοιχείων, ικανή να αποδείξει, κατά τρόπο αναγνωρίσιμο από τους τρίτους, ότι το πραγματικό κέντρο διοικήσεως και ελέγχου της εταιρείας την οποία αφορά η αγωγή με αίτημα την επέκταση βρίσκεται στο κράτος μέλος όπου κινήθηκε η αρχική διαδικασία αφερεγγυότητας.

(υπογραφές)